

Živji rat podmornica.

Amerikanci i torpedovanje parobroda „Sussex“.

K. B. Amsterdam, 29. marta.

Ovdješnje novine javljaju iz Londona, da prema vijestima „Timesa“ iz New-Jorka, Amerikanci danas više ne traže odlučnu intervenciju vlade radi torpedovanja parobroda „Sussex“, jer su svi putnici sa ovog broda spaseni. Bude li predsjednik Wilson tražio u senatu, da se prekinu diplomatski odnosi sa Njemačkom, vrlo je dvojbe hoće li senat htjeti na to pristati.

Pariska štampa i „Sussex“.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Pariska je štampa vrlo ogorčena radi potopljenja parobroda „Sussex“. „Journal de Debats“ izriče bojazan, da će se rat podmornica još više proširiti.

Potonuo parobrod „Express of Highland“

K. B. Hoek van Holland, 29. marta.

Parobrod „Cormer“ našao je na putu iz Londona na otvorenom moru čamac sa 23 mornara među njima kapetana parobroda „Express of Highland“, koji je naletio na minu i potonuo.

Parobrod „Duiveland“ naletio na minu.

K. B. Rotterdam, 29. marta.

Nizozemski parobrod „Duiveland“ sudario se je 12 milja od engleske obale sa jednom plovoćom minom, pa je potonuo za sedam minuta.

Dva talijanska broda potopljena.

K. B. Milano, 29. marta.

Po izvještajima ovdješnjih listova pretpile su brodom talijanski Segel-brod „Viora“ na algijskoj obali, i talijanski brod „Mausuetto“.

46.000 tona potopljeno.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Rotterdam, 29. marta.

Prema londonskim vijestima potopljeno je u zadnji tri dana od podmornica brodova u ukupnom opsegu od 46.000 tona.

Balkanske vijesti.

Oboljenje princa Mirka crnogorskog.

K. B. Beč, 29. marta.

Princ Mirko od Crne Gore, koji je od dužeg vremena obolio i do sada bavio u svojoj vili u Podgorici, tu skoro vratio se na Cetinje, gdje su mu ljekari hitno preporučili konzultovanje specialista i promjenu klime. Kako se govori, princ ima namjeru, čim mu njegovo bolesno stanje dozvoli, da ode u kakvo kupatilo.

Srpska vojska u Solunu.

— Pokušaj obmane —

K. B. Atena, 29. marta.

Novine objavljuju kominike ovdješnjeg srpskog poslanstva, da su sve vijesti o prevodu srpske vojske sa Krfu u Solun premane. U Solunu ima sada samo iz prošlog vremena još osam hiljada Srba.

Srbi ne će u rusku vojsku.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Bukarešt, 29. marta.

Srpski bjegunci u Rumunjskoj protestiraju najenergičnije protiv toga, da budu stavljeni u rusku vojsku, pošto na neutralnom zemljištu imaju i zaštitu protiv ovakvih odredaba. Između srpskih izbjeglica i ruskih konzulata došlo je do čestih razmirica.

Vazdušni napad na entente u Solunu.

— Talijanski izvještaj —

K. B. Rim, 29. marta.

Po jednoj vijesti „Agencije Stefani“ iz Soluna, bombardovali su jedan Zeppelin i

jedna eskadrila njemačkih letilica juče u jutru čitav sat pristanite i grad, kao i vojni logor saveznički. Prinesena šteta ograničava se na više žrtava civilnog pučanstva.

Njemački vazdušni napad na Solun.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Lugano, 29. marta.

Njemački je vazdušni napad na Solun nanio veliku štetu. Bombe su pale na vojarnu i prefekturu.

Filipescu čuti.

Bukarešt, 29. marta.

Filipescu čuti kao zaliven o svojim utiscima u Rusiji. Ne samo vojne, nego i unutrašnje prilike u Rusiji, učinile su na njega najdublji dojam.

Entente i Grčka.

Protiv posade sjevernog Epira.

K. B. Milano, 29. marta.

„Secolo“ javlja iz Atene: Zastupnici četvornog sporazuma podnijeli su prekjue ministru predsjedniku Skulidisu u spomenicu, koja najprijeteljskijim izrazima ponavlja odgadjanje grčke posade u sjevernom Epiru, čija će sudbina biti označena na kongresu mira.

Iz entente.

Neprijateljski ratni izvještaji.

Javlja se iz stana ratne štampe:

Talijanski ratni izvještaj.

Nova topnička borba u odsjeku Rovereta i gornjeg Astica. Neprijateljski pokreti vojske ka centru Val Astico i dolazak vozova željezničkih na stanicu Caldanezro koji su bili nekoliko puta od naših topova pogodjeni. U gornjem Buttalu napao je neprijatelj, po jakoj pripremi vatre i sa velikim snagama položaje na malome Pal-u, gdje mu je pošlo za rukom da posljedne jedan rov. Jednim jedinim protivnapadom u dužini cijeloga fronta Monte Groce i Plöcken pass sve do gornjeg Pala povratili smo od neprijatelja streljačke rove kod Freikofelsattel i Passe del Cavallo, gdje smo zarobili 63 vojnika od toga 3 časnika. Na malom Palu trajala je ogorčena borba 30 sati. Poslije šest zestokih napada, naša je pjesadija probila u borbi sa bajonetom u izgubljene položaje, te ih je osvojila. Stotinama neprijatelja ostalo je na mjestu. Na ostalim frontovima topovska borba, naročito snažna na visovima sjeverozapadnim od Gorice. Jutros su krstarile neprijateljske vazdušne letilice preko ravnice Plava i Soče s namjerom, da naše nazadne linije pogode i cuprije oštete. Poduzeće je potpuno osujećeno. Primorani vatrom našeg topništva, da ostanu u velikom visu, bacile letiće nekoliko tuceta bombi. Ljudskih žrtava nema, niti je pričinjena kakva šteta. Sigurnim pogocima našeg oružja kod Aiello oborena je jedna letilica, jedan hidroplan u kanalima Grado. Treća letilica bila je primorana, da se spusti kod Pente della friula Piave. Od šest letiaca zapovjednik je ubijen, a ostalih pet zarobljeno.

Francuski ratni izvještaj.

28. marta 3 sata poslije podne.

Istočno od Maase prošla je noć mirno. Zapadno od Maase i u okolini oko Malancourt kao i nizini Woevre-a na podnožju visina Maase bila je na obim stranama zestoka topnička vatra. U Lotaringiji napali smo iznenada kod šume Parroy neprijateljsko utvrđenje. Posada je dijelom ubijena, dijelom zarobljena. Na ostalim dijelovima fronte nije se dogodilo ništa osobitoga. 11 sati po podne. — U Argonnima djeluje naše topništvo protiv neprijatelj-
njem obraslih zidina, negdašnje turske tvrđave, vijugaju se tijesne uličice jedna u drugu, kroz koje prolaze jašmakom pokrivene žene, a pred malim kafanama sjede, sa istočnjačkom ravnodušnošću, ljudi i srču svoju vrelu crnu kavu. Šta ih se tiče rat, koji se tamo negdje u svijetu vodi. Samo jedanput pojavio se on ovdje u vidu jedne srpske bombe i udario u minare njihove džamije, inače su čuli o njemu iz velike daljine. Za jedan trenutak metak ih je uznemirio, a sad opet mirno sjede, puše i srču kavu, i slave Alaha i sultana u Beču....

Na južnom kraju ostrva, tamo, odakle ti vidiš ulazak u Djerdap, tamo, gdje Dunav prestaje biti habsburški — tamo stoji pred starom turskom stražarom jedan vojnik. A s onu stranu je Rumunjska....

MALI PODLISTAR.

Najveća tvrđava na svijetu. Poslije velikog kineskog zida jeste najveće fortifikaciono utvrđenje na svijetu, rimski Grenzwall u Njemačkoj. Grenzwall ili Limes bacc u zasjenak čak i neprekidni lanac modernih rovova, jer on je dugačak 550 kilometara. On se sastoji iz dva dijela: gornjogermanskog i raetskog. Prvi je 372 kilometara dug, cijelom dužinom je nasip ispred koga su prokopi, a iza njega su mnoge tvrđavice i strazare; tvrđavice su u sjevernom dijelu u rastojanju od 8 do 9 kilometara a u južnom dijelu 10 do 16 kilometara. Paralelno sa južnom polovinom gubi se tako svana Mümling-linja, koja se sastoji samo iz tvrđavica i strazara.

U 9 sati prije podne je bila skupna sjednica izaslanika. Poslije je bio doručak kod predsjednika francuske republike Poincaréa, na kojem su bili svi članovi konferencije, ministri, bivši ministri, predsjednik odbora za vojsku i mornaricu, pa i predsjednici odbora za spoljne poslove i finansija.

„Pobjeda o svršetku“ na konferenciji.

K. B. Rim, 29. marta.

Agencija „Stefani“ javlja iz Pariza: Ri-ješenja konferencije su, naravno, tajna, ali se ipak zna, da su se delegati u prvom sjednicama naročito bavili o vojnim sredstvima, da bi li polučili pobjedu o svršetku rata.

Odlazak talijanskih ministara iz Parisa.

K. B. Lugano, 29. marta.

Talijanski ministri napustiće sutra Paris. Pri povratku svome u Rim, oni će svratiti u talijanski glavni stan, da podnesu kralju izvještaj. General Cadorna ostaće još na francuskom frontu u celji daljeg proučavanja.

Naše shvaćanje pariske konferencije.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Beč, 29. marta.

Ovdje i u Berlinu neda si niko zamazati oči frazama, kojima se sporazuma nastoje povećati značaj pariske konferencije. Ove i ovakove su konferencije bez ikakove vrijednosti, i opasnosti. Pa i sam zaključak o zajedničkoj vojnoj akciji, nema vrijednosti, jer je prosto nemoguće, već zbog raznih političkih ciljeva saveznika. Centralne vlasti mirno čekaju što će doći i pouzdavaju se potpuno u svoju vlastitu snagu.

Nepovoljan položaj Francuza kod Verduna.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Lugano, 29. marta.

Položaj je Francuza kod Verduna vrlo nepovoljan. Zato i štampa sila sporazuma javla o skupljanju ruskih četa na granici Besarabije, da ovako prisili konačno Rumunjsku na akciju.

Krivnja kardinala Merciera.

K. B. Brüssel, 29. marta.

Ustanovljeno je istragom protiv osobnog tajnika kardinala Merciera, da je sumnja protiv njega bila potpuno opravdana. Kućnom pretragom je ustanovljeno, da je kardinalov tajnik Loncin otpremao šifrirane vijesti iz Belgije na neprijateljski front. Odnosno da je ovaj posao potpomogao. Loncin je uhapšen.

Austro-Ugarska.

Bosansko-hercegovačka deputacija u Beču.

Izjave prisutnika.

K. B. Beč, 29. marta.

„Neue Freie Presse“ donasa razgovore sa nekoliko članova deputacije iz Bosne i Hercegovine, koji su juče bili primljeni od Njegovog Veličanstva cara i kralja. Sva su gospoda izjavila, da je car i kralj, koji je vrlo svjež, bio obradovan kad je deputacija stupila pred njim. U razgovoru sa mitropolitom sarajevskim Evgenijem Leticom izrazilo je Njegovo Veličanstvo čvrstu nadu, da će središnje vlasti konačno pobjediti u ovom ratu. Car i kralj razgovarao je više od tri četvrti sata sa svim uglednijim članovima deputacije, pa se je živo interesirao o prilikama Bosne i Hercegovine i dao se o svemu potanko izvještiti.

Ratni gradjanski krst.

K. B. Beč, 29. marta.

„Wiener Zeitung“ donasa pravila od Njegovog Veličanstva Previšnjim ručnim pismom od 16. jula 1915. osnovanog ratnog krsta za gradjanske zasluge. Ovaj će se krst podjeljivati od slučaja

Kod Lorchsa se „Limes germanicus“-u pridružuje „Limes raeticus“, koji je dug 178 kilometara, i koji štiti sjevernu granicu rimske provincije Raetia. On se sastoji iz kamenog nasipa, koga narod naziva kolcem ili djavoljim zidom, iza njega su također strazare i tvrđavice. Prvo on ide u sjevero-istočnom kasnije u istočnom pravcu. Strazare su bile udaljene jedna od druge 700 metara, i po temeljima se može vidjeti da su to bili kvadratni prostori sa dužinom, jedne strane, 4,5 metara. Ove strazare, sagrađene su od drveta, bile su dvospratne, opkoljene su palisadom i šančevima, na gornjem spratu su imale galeriju.

Ovo utvrđenje počelo se graditi, kada su Rimljani pod carem Klaudijem 47. godine napustili oblast između Rajne i Labe, — a koju su prije toga bili zauzeli — i povukli se na lijevu obalu Rajne i desnu obalu Dunava.

Iz oglasa „Times“-a. Potpisana gospodja želi jednog ratnika sa brodovlja, koji se na palubi osjeća usamljen, da obraduje istinski iskrenim pismima. — Jedna udovica moli osjetljivog čitaoca „Times“-a, da joj pozajmi pet funti. — Dva para čizama za streljački rov prodaje jedan, kome više nijesu potrebne. — Gospodja dobro vaspitana, energična i obrazovana, i koji žele da se posvete poslaničkoj karijeri, saznavu u naznačenom uredu, koji je put pri tom najbolje uzeti. — Časnici na frontu mole za pošiljku jednog fonografa, da bi se na taj način mogli odmoriti od neprekidne topničke grmljavine.

do slučaja gradjanskim osobama u priznanje njihovih velikih zasluga, koje stoje u sa-vezi sa današnjim ratom. Gradjanski ratni krst podijeljen je u četiri razreda. Diplome se neće izdavati.

Privredna ministarska sjednica u Budimpešti.

Iz Budimpešte javljaju brzojavom:

Savjetovanja austrijskih ministara i stručnih referenata sa njihovim ugarskim kolegama istoga djelokruga odnosno važnih privredno-finanjskih pitanja su dockan u veće privremeno završena i uskoro će biti nastavljena.

Najnovije brzojavne vijesti.

Ruska ofenziva.

Neizmjerni gubici Rusa.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Berlin, 29. marta.

Ruski napadaji na istočnom frontu traju još dugo. Ne prodje dan bez zestokih borbi, kod čega Rusi navaljuju velikim snagama. Radi se tu s najmanje šezdeset pješadijskih divizija, po ovom broju odgovaraju gubici. Na frontu od 120 kilometara izgubili su Rusi 80.000 ljudi. Kod pojedinih ruskih divizija preostalo je jedva ljudi za jedan potpuni puk. Ipak svi znači govore, da će ruske kolone biti još tjerane u sigurnu smrt. Njemački su položaji nepromijenjeni i nesavladivi.

Grad i okolica.

Valjevo.

II.

Izvesti temeljno preustrojstvo kotara i varoši Valjeva, nije bio tako lak zadatak, poslije burne ratne godine. Potrebni su ljudi, čvrste volje i svojske radjivosti, da od skoro propalog kotara, stvore opet plodno, bogato i od stranaca tako rado posjećivano Valjevo. Postići ovaj zadatak potpuno, naravno da još nije pošlo za rukom ljudima, u čijim rukama leži uprava, uslijed raznovrsnih teškoća, koje ratno stanje za sobom donosi i koje nije moguće obići. Ali je ipak temeljni kamen stavljen i dalje uređenje zemljoradnje ići će, tako reći, automatski bez ikakvih teškoća.

Kotarski zapovjednik pukovnik Srnko, i njegovi saradnici, svaki od njih dobar znalac svoje struke, mogu gordo ukazivati na posao, koji je do tada činjen u interesu povjerenog im kotara.

Prije svega bila je organizovana uprava u smislu odredbe c. i kr. vojne uprave, redarstveni kazneni zakon novo uređen i vojne redarstvene straže ustanovljene. O stanju zdravlja pučanstva, koje se skoro sve potpuno vratilo, bdiše neumorni kotarski ljekar, koji sirotne stanovnike besplatno liječi, izvozi se bolesnicima po selima i na sluzbu, potrebe bolesnike sprovodi u modemo snabdjevenu gradsku bolnicu, gdje se oni brižljivo njeguju i dobijaju dobru hranu besplatno. Pet apoteka je otvoreno u kotaru i to dvije u Valjevu, po jedna na Ubu, Mio-nici i Obrenovcu. Sada se prikuplja brojno stanje naroda i domovi označuju brojevima. Monopolskog espapa ima u cijelom kotaru u dovoljnoj količini, pa i za secer redovno se brine sreski zapovjednik, koji u svojoj režiji razdjeljuje narodu.

Velika pažnja obračena je i zidarsko-tehničkom pitanju. Javne zgrade u Valjevu, koje su se, poslije četvorogodišnjeg rata, nalazile u vrlo nesačuvanom stanju, opravljene su, pa onda u Valjevu Stationiranom etapnom bataljunu zidana je jedna besprijekorna vojarna, bolesnim vojnicima jedna moderna bolnica. Gradjanska bolnica, koju je engleska misija pri zauzeću varoši potpuno raspemila, ponova je snabdjevena i učinjena pristupačnom gradjanskim bolesnicima. Stvorena je i jedna bolnica za epidemiju, pa i odjeljak za karantin. Za tim se pristupilo temeljnom čišćenju i uljepšavanju grada. Poslije dugog vremena bile su za puštene ulice podvrgnute korjenitom čišćenju kanali ispražnjeni i na taj način položen osnova za povoljne sanitarne osnove, koje su nekad Valjevo činile, za traženo mjesto mira. Ovi radovi su izvršeni od tamošnjeg etapnog bataljuna pod rukovodstvom majora Zakaria. Pored brige o živima, nijesu mrtvi zarobljeni. Puna pieteteta njega je naučnih grobova, ima da se blagodari milostivjati gospodina majora.

Osim javnih zgrada bili su ostaceni i privatni domovi, koji se sad opravljaju. Za taj posao udesilo je kotarsko zapovjedništvo osam radionica. Uzasna kaldrma sljunkom zamijenjena je prijaznom i današnjim potrebama više odgovarajućim kamenom. U istu vrijeme su i drumovi van sreza podignuti. Od prilike je 3000 ljudi zaposleno, da se stari drumovi opet poprave. Uz to još podiže se jedan nov drum od Gornje Toplice do Ljiga, jedan drugi od Valjeva prema Užicama. Do jeseni će ove saobraćajne veze koje vezuju sjevernu sa južnom Srbijom biti potpuno gotove. Tu skoro je svršena osnova jednog modernog kapitala, čije je se zidanje što skorije uzeti u izvršenje. Po ljoprirednici je rad naišao na velike teškoće. Uslijed nedostataka radničke snage domo-daca, kao i oskudice u sjemenu i stoci bit je u izgledu opasnost, da će veći dio zemlje u izgledu neposejan. Da se ta opasnost spriječi, stavljen je u sve vojne snage, koje stoje na raspoloženju, na rad. Na taj način uspjelo se, da se oko 9000 hektara sa zemljom šenicom i nekoliko hektara sa žitom ječmom posije. Kad prispije sjeme, koje poručeno u Monarhiji, biće i preostala

193. A. Golemović, agent u Vagenu moli prijatelje, da ga izvjesti o poruci njegovog sina Mihajla Golemovića, ruvoaaca monopolskog stovarišta u Ohridu.

194. Milka Savičević iz Gornjeg Milanovca moli svakog, ko bi je mogao izvijestiti gdje se sada nalazi njezin ujak Uroš Savičević, činovnik ohridskog suda.

195. Katarina Gjoković, iz Gornjeg Milanovca, javlja svome mužu Ljubomiru Gjokoviću, bratu Dragoljubu Matiću i vetu Dragomiru Tešoviću, da je sa svom sestrama živa i zdrava. U isto vrijeme moli, da se i oni po mogućstvu jave jesu li zdravi.

196. Katarina Popović iz Gornjeg Milanovca moli svakog, ko bi je mogao izvijestiti gdje se nalazi Milorad Petrović, pisar. Sa njime su i njena dva brata Dragoslav i Radoslav Stojanović

197. Josif Cohen javlja svojoj ženi Lenki, Beograd, Riga od Fere ulica br. 22, da je zdrav i zarobljen u Boldogaszony.

198. Jozef Eškenazi iz Zeneve, sin Jefrema Eškenazija, Beograd, Vasina ulica br. 25, javlja da je živ i zdrav i potrebuje hitno novac.

199. Petar Popović iz Jovca, koji se sada nalazi u Bernu, Zimmerweg br. 8, traži sprat, moli, da mu se javi žena Savka i dijete, koji su ostali u Jovcu blizu Jagodine. Pita jer treba novaca.

200. Jeremija Pavlović, trgovac iz Krugujevca, pita za svoje sinove Mihajla Pavlovića trgovca i Miloša Pavlovića direktora banke iz Krugujevca, koji su otišli sa vojskom iz Crne Gore.

201. U Nagymegyernu se nalaze kao ratni zarobljenici Andjelko Jontović 1-156, Nikola Filipović 1-55, Haim Coen 1-201, Gjoka Spasić 7-92, Žika Besarabić 2-116, Tihomir Jovanović 3-89, Jovan Dačić 11-209, Milan Pannonović 11-108, Petar Zotić 7-50, Vukasin Nastasović 12-210, Stevan Panfelić 13-319, Bogoslav Nenadović 5-229 i Petar Milosavljević 11-109.

202. Profesor Grgur Berić, Lausanne, Avenue de Morges 30, nalazi se u Švajcarskoj i moli da mu se javi što o njegovoj porodici, koja je ostala u Vučitrnu.

207. Petar Rekaljić, Beograd, Celinjska ulica br. 1., moli sve poznanike, da mu jave, ako znaju gdje se nalazi njegova ćerka Danica, žena Jeremije Marinkovića, pješadijskog pukovnika sa djecom i Adam Djerman, činovnik narodne banke sa

ženom Bosom. Danica je otišla iz Kličeva put Bitolja, a Djerman je bio posljednji put u Prizrenu.

208. Molim svakog onog, ko bi znao da me izvjesti gdje se nalazi Zorka D. Ristićeva, neka mi javi na adresu D. Ristić, ulica Vojvode Milenkina br. 32, Beograd.

209. Katarina J. Lukić u Beogradu, moli svoje prijatelje i poznanike u Švajcarskoj za izvješće, gdje se nalazi njen muž Jovan Lukić, hemitar.

210. Milica Radovanoviću, profesor univerziteta, Zeneva. Perka je zdrava u svojoj kući Gospodar Jovanova 77. „Molim te raspitaj za našega Rašu i odmah nas izvjesti. Tebe i djecu mnogo pozdravljaju Perka, Pola i Gaja R. Zdravković, Studenička ulica br. 41“.

211. Marija Radovanović, iz Gornjeg Milanovca moli svakog ko je može izvijestiti gdje se sada nalazi njezin muž Boža Radovanović, sreski načelnik, koji je otišao prilikom povlačenja srpske vojske.

208. Na zamolbu bečkog poslanstva (nuncijature) Sv. papinske Stolice u Rimu molimo za izvještaj gdje se nalaze, da li su zdravo i koje je materijalno stanje slijedećih lica i porodica:

1. O Pantu Dragojeviću u Baricumka, kotar Beogradski.
2. O Nikoli i Milici Krzanić u Baricumka, kotar Beogradski.
3. O familiji Milutina Trifunovića, Veliki Borak, Umka, kotar Beogradski.
4. O familiji Uroša Lomovića, Gornji Milanovac.
5. O familiji Dimitrija Sredojevića u Atenica, kotar Čačak.
6. O familiji Miroslava Tajsicića, Tijane, kotar Čačak.
7. O Vladislavu Konstantinoviću, farmacistu, Ivanjica, kotar Čačak.
8. O familiji Milorada Pužića, Petnica, kotar Čačak.
9. O familiji Tihomira Konstantinovića, Čačak.
10. O Zori ženi Spasoja Pezića, Čačak.
11. Kristina Tianić neka izvjesti o Jaši Prodanoviću i njegovom sinu Boru.
12. O familiji Gjoke Bračinca, Ražanj, kotar Kruševac.
13. O Živani ženi Milana Marjanovića u Trsteniku.
14. O Jelisaveti ženi Ljubomira Hristića, Trstenik.
15. O Zorki, ženi Marinka Stanoševića u Paraćinu.

poorana površina uradjena. Stoka i poljoprivredne sprave stavljene su narodu na upotrebu, pri čemu se došlo do iskustva, da seljaci modernim spravama ne poklanjaju mnogo vjere. S toga je u Valjevu obrazovano jedno privredno društvo, koje će o tome narod obavještavati kako se vodi racionalno zemljodjelstvo.

U osnovi je i obrazovanje jednoga ribolova, koji će narod i s ovom namirnicom podmiriti.

Školski odnosi su u cijelom kotaru vrlo povoljni. Do sada je otvoreno preko 40 škola i na sve strane postizavaju se zadovoljavajući rezultati. Djeca pokazuju pravu radost već davno napuštenu učenju i osjećaju se u školama nevjerovatno sretnim, gdje se neće samo njihovo znanje obogatiti, nego će se i na njihovo tjelesno zdravlje obratiti najveća pažnja.

Eto, tako se vidi, da na sve strane, neumorne ruke uprave rade na tome, da teško kušanom narodu stvori mir i uslove za život, pod kojima opet ponova mogu procvjetati.

Primanje austro-ugarskog novca.

Austro-ugarski novac i novčanice mora svako priznati i primiti. Zbog ne primanja austro-ugarskog novca juče je carsko i kraljevsko redarstvo uhapsilo jednu civilnu osobu.

Njemački konzulat u Beogradu.

Ured carsko njemačkog konzulata nalazi se na uglu Krunske i Kraljevske ulice. On je do dalje naredbe otvorena radnim danom prije podne od 9—12 sati i poslije podne od 3—6 sati.

Pogreb.

Iz kapele pričuvne bolnice „Brčko“ u Beogradu bio je juče poslije podne pogreb kadeta Karla Knoba iz podvozne čete broj 8. Opjelo je izvršio vojni sveštenik Eduard Pechtl. Sprovod, — kome je prisustvovala polu-četa i veliki broj stožernih časnika i časnika beogradske posade, — krenuo se željezničkom stanicom, odakle je tijelo pokojnikovo preneseno u zavičajno mjesto.

Šećer.

Prodavnice odbora grada Beograda otpočele su od juče da prodaju građanstvu šećer. Šećer je u kockama i staje 2 krune kilogram. Svaka porodica dobija šećer srazmjerno prema broju svojih članova.

Tačne mjere.

Da gradjanstvo prilikom kupovine životnih namirnica na pijacama Kraljev i Cvetni trg ne bi bilo oštećeno rđavom mjerom, redarstvena je vlast izdala naredjenje, da svi prodavci životnih namirnica moraju biti snabdjeveni samo terazijama na kojima jednako mogu mjeriti robu, koju prodaju. Sva ostala mjerila kao kantari, ručni kantari i dr. nijesu dozvoljena kao javna mjerila.

Radi kontrolisanja mjerila postoji na kraljevom trgu i vaga opštinska.

Voćke cvjetaju.

Posljednjih dva tri dana bili su pravi proljetni dani. U svima baštama i voćnjacima voćke su počele da cvjetaju. Njihove bijele krunice veselo se njihaju čisto osmjehujući se na divno proljetne sunce, a svojim lijepim mirisom privlače korisne bubice, koje lijeću od cvjetka do cvjetka veselo ljujuškajući se na čisto bijelim listićima cvijeća.

Čišćenje voćnjaka i vrtova od gusjenica.

Kako se doznalo, da su se gusjenice pojavile u okolini po voćnjacima i vrtovima, to je odbor grada Beograda izdao naredjenje gradjanstvu u Beogradu, a osobito okoline beogradske, da svoje voćnjake i vrtove očisti od gusjeničkih gnijezda i ista uništi sagorjevanjem. Tako isto naredjuje se djeci da hvataju bijele leptirove, za koje će im se plaćati 2 helera od 100 komada. Ko ne očisti voćnjake od gusjenica biće najstrožije kažnjen. Čišćenje se mora odmah izvršiti, da se ne bi gusjenice izlegle i razmijele po drvetu.

Narodna privreda.

Promašena trgovinska politika Srbije.

Od jednoga srpskog poljoprivrednika.

Posljednih godina bilo je nečega normalnog na svima javnim poljima u Srbiji. Na političkom je polju bilo prevladalo gejačko demagoštvo, pomoću kojeg se jedino moglo dočepati vlasti; a kad su zasjele na upravu zemaljsku, dojučerašnji demagozi preobraćali su se u ordinarne pljačkaše države. Izvanredno daroviti kralj Milana, kao i izvjestan broj naših najjačih ljudi, podlegli su u borbi s tim nesolidnim elemen-

stima, kao da primaju: pasari, masi, voće, drvo i dr.

Iz svega, dakle, što smo dovdle izložili, vidi se da je Austro-Ugarska bila ne samo najbolji potrošač naše stoke: volova i svinja, već da su ona i Njemačka bile u isti mah glavni potrošači i svih ostalih proizvoda, koji su predstavljali cjelokupnu privrednu moć naše nesrećne zemlje.

Govorilo se doduše i tvrdilo u bezbrojnim raspravama i člancima, da bi se Srbija s izlaskom na Jadransko More mogla ekonomski emancipovati od Austro-Ugarske i Njemačke. To je jedna zabluda, koju je u stanju da uočile oštroumniji posmatralac. Svoje žito, suve šljive, pekmez, sirove kože i dr., Srbija je izvozila u Austro-Ugarsku i Njemačku, ne zato što nije imala izlaz na more, već s toga, što je taj put najkraći i najjeftiniji, i što je u tim dvjema zemljama uvijek imala trajne i najbolje kupce. Našoj zemlji, u ostalom, stajao je za vrijeme carinskog rata, pored Dunava i Crnoga Mora, još i Solun na raspoloženju; pa ipak, čim je ponovo zaključen trgovinski ugovor s Austro-Ugarskom, srpski izvoznici pretpostavili su Beč i Budimpeštu svima „novopronadjenim“ i skupo plaćenim tržištima, kao što su Aleksandrija, Malta, Marseille, Italija i dr.

U najnovije vrijeme živo se pretresa u njemačkoj i austrougarskoj štampi pitanje o carinskom savezu između Njemačke, Austro-Ugarske, Turske i Bugarske. Iz pojedinih brzojava vidi se, dalje: da i Francuska i Engleska pripremaju zemljište za takav isti carinski savez sa Rusijom; ali se u jednom skorašnjem brzojavu moglo i to pročitati: da je ruska vlada odbila taj francusko-engleski pokušaj, navodeći, da je Rusija u pogledu trgovinskog odnosa s Njemačkom, pre rata, bila zadovoljna i da je još rano ulaziti u pitanje o carinskom savezu.

Ako je to tačno, onda iz toga izlazi, da se u Rusiji ekonomska pitanja ne lome preko koljena, kao što su kod nas naši mjerodavni faktori činili, koji su gubili iz vida i jednu tako prostu istinu: da u pogledu ekonomskih pitanja, od kojih prvenstveno zavisi opstanak i napredak narodni, moraju se i prema svojim ratnim i političkim saveznicima imati potpuno čdrješene ruke.

Ovakvo pravilno i zrelo mišljenje o ekonomskim pitanjima imaju nadležni faktori u Rusiji, jer znaju, kakvoj bi se ekonomskoj krizi izložila njihova zemlja, ako bi Rusija uslijed carinskog saveza s Francuskom i Engleskom izgubila industrijske pijace susjedne Njemačke, koje su joj neophodno potrebne za njene sirovine.

Kamo lijepe sreće, da su i naši poljoprivrednici imali u srpskoj skupštini i vladi stručne, iskuse i trezvene predstavnike! Mnoga i mnoga ekonomska pitanja ne bi se onako skroz pogriješila, naopački i na očiglednu štetu zemlje riješavala.

Izdavanje francuskih novčanica.

Iz Parisa se javlja: naredbom, koju je potpisao predsjednik republike i ministar finansije podiže se najveći broj izdatih novčanica, koji je naredbom od 11. maja 1915. privremeno bio utvrđen na 15 milijardi, — sada na 18 milijardi.

Promet i prihodi na bos.-herceg. zemaljskim željeznicama.

Bos.-herceg. zemaljske željeznice prevezle su od 1. jula 1915. do kraja februara 1916. osoba 1,579.944 i 953.416 tona robe, a uzele su za to 15,861.920 K. U istom vremenu prošle godine prevezene su 1,883.082 osobe i 854.700 tona robe, a uzeto je za to 14,721.510 K. Prema tome je osobni promet u računskoj godini 1915. i 1916. opao za 303.138 osoba, a robni promet narastao za 98.716 tona, a prihodi su porasli za 1,140.350 K.

Zvanične objave.

Dodaci za izdržanje podanika srpske države.

Humanitaran rad carsko i kraljevskog vrhovnog vojnog zapovjedništva.

Objava.

c. i k. vojne generalne gubernije.

1. Prema naredbi vrhovnog vojnog zapovjednika M. V. Nr. 19039/8 objavljuje se: Plate službenika, koji su ostali u zaposjednutom području srpske države, kao i pripomoć za one, koji su stekli pravo na mirovinu i za zaostale porodice onih državnih službenika, koji se zbog rata nalaze van zaposjednutog područja, dovode se u red ukidanjem do sada izdatih naredjenja, na slijedeći način:

1. Pekmez. — Ovaj artikal ima svoje potrošače u industrijskom dijelu Austrije, a poglavito u Njemačkoj. Potrošnja srpskog pekmeza u državama zapadne Evrope skoro sasvim je nepoznata.

2. Suve šljive. — I za ovaj artikal glavni potrošač je Austro-Ugarska i Njemačka.

3. Pšenica, kukuruz, ječam, raž i ovas. — Ovi artikli većinom se izvoze za Austro-Ugarsku, a preko nje za južnu Njemačku. Transporti sa hranom stižu do Regensburga i Pasave, pa se odande željeznicom prevoze na potrošačke pijace Njemačke.

Dešava se poneke godine, ali vrlo rijetko, da se izvoz ovih artikala okrene niz Dunav, preko Braile za Englesku, Francusku i Belgiju. Ali svi pokušaji pojedinih većih trgovačkih kuća u Engleskoj i Belgiji, da izvoz srpskoga žita upute stalno niz Dunav nisu postigli nikakav rezultat. Njemačka je ostala do posljednjeg dana glavni potrošač.

4. Jaja i živina. — I ova dva artikla, čiji izvoz iz Srbije dostiže godišnje 10 milijuna dinara, imaju u Njemačkoj i Austro-Ugarskoj također glavnoga potrošača. Faktat je, da je poneki vagon živine odlazio preko godine za Italiju i poneki vagon jaja za Švajcarsku, ali se isto tako ne može tvrditi, da bi time ove dvije zemlje mogle makar u koliko zamijeniti njemačke i austrijske pijace kao glavne potrošače ovih artikala.

5. Sirove kože. — Iz Srbije se izvozilo godišnje za više milijuna dinara sirovih koža, i to: jagnječih, jarečih, ovčjih, kozjih i koža od divljači. Sve su izvozene isključivo za Njemačku.

Ali se nijesu samo gore navedene vrste sirovina izvozile u Njemačku i Austro-Ugarsku, nego su u tim dvjema carevinama imali

živiljenje, potrebno je u svima slučajima potpuno nesumnjivo, besprijetkorno političko ponašanje i dokaz o oskrudici uslijed nedostatka privatnih prihoda, kojima bi se životne potrebe mogle podmiriti — kod državnih službenika, umirovljenika i udovica (siročadi) još i legalni dokaz o pravu primanja beriva iz državnih sredstava.

2.) Državni službenici (uključivo službenika državnih željeznica) mogu u upravi, koliko je to moguće, sa nagradom dobiti mjesto, koje odgovara njihovom ranijem djelovanju.

Postavljanje zavisi od toga, da se činovnici pismenom izjavom obavežu, da će prema opredjeljenjima Haške konvencije od 18. oktobra 1907. g. primljenu službu ispravno i savjesno vršiti, da neće ništa preduzimati i da će sve izbjegavati, što bi c. i k. upravi u zaposjednutom području moglo štete nanijeti.

Visinu nagrade, koja ne može biti veća od posljednje plate, primane od srpske države, opredjeljuje vojna generalna gubernija.

Upustva za primanje u službu slijedeće; dokle ona ne budu izdana, ne može ni ko biti postavljen.

3.) Državni činovnici i službenici (uključivo službenika državnih željeznica), kojima se zarada postavljanjem u službu uprave ne bi mogla dati, mogu dobiti pripomoć u srazmjeri polovine njihove posljednje plate, bez sporednih dodataka (1 dinar = 50 helera).

4.) Umirovljenicima (pensionerima) i časnicima srpske državne uprave može se na njihovu molbu dati:

- a) puna mirovina (penzija), ako ona po dokazima o mirovini ili posljednjoj priznatici o primljenoj mirovini, ne iznosi više od 20 k. (40 dinara mjesečno);
- b) 20 k. mjesečno, ako mirovina iznosi od 20 do 40 k. (40—50 dinara);
- c) polovina mirovine, ako mirovina iznosi više od 40 k. (40—80 dinara);
- 5.) Udovcima i siročadima državnih službenika izdavače se mirovina po tački 4.

6.) Neodbjegle porodice državnih službenika (časnika), koje mogu dokazati da su izdržavane prihodima porodičnog starješine, a nemaju prava na zakonitu mirovinu ili pripomoć, mogu dobiti redovnu potporu dnevno po 60 helera za svakog porodičnog člana, koji u zajednici živi a star je preko 5 godina, po 30 helera dnevno za članove porodice ispod 5 godina, a po 1 krunu za samce (samice).

Cjelokupno primanje sviju članova u zajednici živećih porodica ne može ni u kom slučaju iznjeti više od 45 k. mjesečno, isto ne može biti veće od posljednje plate, koju je starješina porodice primao.

7.) O dobijanju priznanja za primanje mirovine (tačka 4 i 5) i za primanje pripomoći (tačka 3 i 6), a na osnovu dokaza koje dotična lica podnesu, rješavaju konačno okružna zapovjedništva — za lica koja stanuju u Beogradu beogradsko kotarsko zapovjedništvo, — pošto tačno utvrde dostojnost dotičnika, te će onda izdati pismeni nalog za isplatu okružnoj blagajnici.

8.) Ispomoć i zbrinjavanje sirotinje austrijskih i ugarskih podanika i pripadnika saveznih država, treba ostaviti domaćim sirotinjskim upravama, a samo u slučaju trenutnih, neizbježivih potreba učinice se samo onoliko, koliko je neophodno potrebno, ali nikako načelno i mimo domaće državne vlasti, i bez da se postavlja zahtjev za naknadu. Takve ispomoći ne smiju biti veće nego što su one, označene u tački 6. — Sve pripomoći za pripadnike mobilizovanih lica i sve druge zakonito priznate pripomoći iz javnih sredstava, imaju se ostvariti kod nadležnih vlasti u domovini.

9. Predstojeća opredjeljenja važe za područje vojne generalne gubernije u Beogradu i za područje zapovjedništva 3. vojske i to povratno od 1. februara 1916.

Oglas.

Carsko i kraljevskog vojnog generalnog governementa.

Carsko i kraljevski vojni generalni governement hoće preuzeti u vlasništvo novi konak i započetu gradnju dovršiti. Pozivaju se sva ona lica, koja imaju pogledom na ovo preduzeće bilo kakove zahtjeve, da ove prijave do 30. aprila ove godine kod carsko i kraljevskog vojnog generalnog governementa. Kasnije najavljeni zahtjevi neće se uzeti u obzir.

Osnovna škola u ulici kraljice Natalije.

Nastava u carsko i kraljevskoj školi governementa, u ulici Kraljice Natalije broj 31, otpočeće 1. aprila tek. god. u 8 sati prije podne.

U administrativnim stvarima molimo obratiti se na upravu Telefona broj 25.

Fabrika SLAMNIH ŠEŠIRA
MILANA JEČMENICE i Komp. Beograd
Miloša Velikog ul. br. 92.
preporučuje pošt. trgovcima veliki izbor slamnih šešira. Naručita pažnja obraća se na dječije šešire koje ima na lageru.
Mustre se mogu vidjeti i u radnji c528
Kralja Petra ulica broj 31.

Proljeťnji nasad!
Tko obradjuje veće površine peteljka od lana? Jedna velika austrijska tkalčnica kupuje svaku količinu i sklapa ugovore. Posrednici se po svršetku pazara dobro nagradjuju. Ponude sa naznačenjem obradjene površine valja upućivati pod znakom „Hanf 5962“ na adresu:
Rudolf Mosse
WIEN I. Seilerstätte 2.

Naš mili i dragi sin, suprug i brat
SLAVIŠA PAULIĆ
pješađijski kapetan I klase u penziji.
Preminuo je juče 13. ov. mj. u 3 časa poslije podne, poslije duge i teške bolesti u 33. godini života. Pogreb milog nam pokojnika biće danas 14. ov. mj. po n. k. u 2 časa poslije podne. Stan Kursulina ul. br. 8.
16.—28. marta 1916. g. Beograd.
Ožalošćeni: Otac i mati: Milan i Kaja Pavlović; supruge: Milica; braća: Ljubiša i Milica i ostala rodbina.
c663

Dragutin K. Popović
bivšem trg. ovd.
godišnji pomen u četvrtak 17. o. m. (po starom kalendaru) u Sabornoj Crkvi u 11 sati prije podne.
Umotjavaju se srodnici i prijatelji pokojnikovi da izvole prisustvovati omeću tužnom pomenu.
Beograd, Marta 1916. god. c646

